

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 41/2024-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Jakub Mandelík, s. r. o., Záhradnícka 51, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/69/2022 z 25. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. septembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) označeným uznesením najvyššieho súdu. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

2. Podľa čl. XI bodu 4 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 v znení jeho dodatku č. 2 z 27. septembra 2023 bola predmetná vec, pôvodne pridelená sudkyňi spravodajkyňi Jane Laššákovej, pridelená sudcovi spravodajcovi Ivanovi Fiačanovi, ktorý sa v súlade s čl. II bodom 3 rozvrhu práce stal členom druhého senátu ústavného súdu. V zmysle čl. XI bodu 1 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2024 do 31. decembra 2024 veci patriace do pôsobnosti senátov ústavného súdu, ktoré boli pridelené sudcom spravodajcom pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto rozvrhu práce, prerokujú senáty v pôvodnom zložení.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa ako žalobca na Okresnom súde Bratislava V domáhal zrušenia rozhodcovského rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej bankovej asociácie č. k. I/2016-6 z 1. júna 2016 z dôvodu nedostatku právomoci rozhodcovského súdu. Sťažovateľ tvrdil, že ako fyzická osoba (zároveň bol aj v pozícii štatutárneho orgánu dlžníka, pozn.) uzavrel s bankou zmluvu o vyplňovanom práve k blankozmenke, pričom nebolo v jeho úmysle zaviazat' sa na kauzálne ručenie za záväzok dlžníka. V prípade, že predmetom zmluvy

o použití zmenky z 15. decembra 2011 (ďalej len „zmluva o použití zmenky“) bolo výhradne zmenkové ručenie, rozhodcovská doložka mohla strany zaväzovať len vo vzťahu k takému ručeniu. Nebolo v úmysle sťažovateľa poskytnúť vyhlásenie o poskytnutí kauzálneho ručenia, a preto v danom prípade rozhodcovský súd nemal právomoc rozhodovať podľa rozhodcovskej doložky v zmysle zmluvy o použití zmenky.

4. Okresný súd rozsudkom č. k. 23Cr/16/2016-138 zo 16. septembra 2019 žalobu zamietol s odôvodnením, že podľa čl. 5.8 zmluvy o použití zmenky sa zmluvné strany dohodli, že „... *spory, vrátane sporov, ktoré vzniknú v súvislosti s vyhláseniami obsiahnutými v tejto listine, môžu byť rozhodnuté aj Stálym rozhodcovským súdom Slovenskej bankovej asociácie...*“. Podľa okresného súdu z uvedeného vyplýva, že rozhodcovská doložka sa týka všetkých sporov, ktoré vznikli v súvislosti s vyhláseniami obsiahnutými v zmluve o použití zmenky, a preto žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku pre absenciu zákonného dôvodu podľa § 40 ods. 1 písm. a) bodu 3 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“) zamietol.

5. O odvolaní sťažovateľa rozhodol Krajský súd v Bratislave rozsudkom sp. zn. 3CoR/4/2020 z 28. apríla 2021 tak, že prvoinštančné rozhodnutie potvrdil. Aj podľa názoru krajského súdu z čl. 5.8 zmluvy o použití zmenky na základe gramatického i logického výkladu vyplýva, že rozhodcovská doložka sa týkala všetkých sporov v konkrétnom obchodnom prípade medzi stranami, ako aj sporov, ktoré vzniknú v súvislosti s vyhláseniami uvedenými v zmluve o použití zmenky.

6. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). To, že konajúce súdy neaplikovali pravidlá vyplývajúce z § 266 ods. 1, 2 a 4 Obchodného zákonníka, považoval sťažovateľ za nesprávny právny postup, v ktorého dôsledku súdy dospeli k nesprávnemu záveru o obsahu a rozsahu rozhodcovskej doložky. Tvrdil, že ako avalista nevedel, že má dôjsť k zriadeniu kauzálneho ručenia, pričom bol o opaku ubezpečovaný. Zo subjektívneho výkladového hľadiska (§ 266 ods. 1 Obchodného zákonníka) tak nemohlo dôjsť k vzniku ručenia, a teda ani k uzatvoreniu rozhodcovskej zmluvy o riešení sporov z tohto ručenia.

7. Okrem toho sťažovateľ namietal aj neurčitost' rozhodcovskej doložky, pretože obsahuje slovné spojenie „*aj Stálym rozhodcovským súdom Slovenskej bankovej asociácie*“. Podľa jeho názoru rozhodcovská doložka musí imperatívne vylučovať právomoc všeobecných súdov a pokiaľ tomu tak nebolo, bolo namieste aplikovať pravidlo *contra proferentem*.

8. V súvislosti s namietaným odklonom od ustálenej judikatúry označil sťažovateľ rozhodnutia dovolacieho súdu, a to rozsudok v konaní sp. zn. 4Obo/66/2002, uznesenie sp. zn. 5Cdo/205/2008 zo 16. apríla 2009 a rozsudok v konaní sp. zn. 1MObo/4/2014.

9. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP odmietol. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd v bode 14.2 uviedol, že z povahy a rozsahu prieskumu v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku, tak ako sú vymedzené v § 40 zákona o rozhodcovskom konaní, vyplýva, že platnosť ručiteľského vyhlásenia a jeho záväznosť voči sťažovateľovi v tomto konaní nie je predmetom konania o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Tiež s prihliadnutím na dovoláciu argumentáciu zameranú na platnosť ručiteľského záväzku zdôraznil,

že pokiaľ je konštatovaná platnosť rozhodcovskej doložky, iné vyhlásenia v rámci zmluvy o použití zmenky mali byť predmetom rozhodcovského konania. Napokon dovolací súd konštatoval, že platnosť ručiteľských vyhlásení nebola predmetom rozhodovania o zrušení rozhodcovského rozsudku, teda na ich právnom posúdení nebolo dovolaním napadnuté rozhodnutie založené.

10. Vo vzťahu k overeniu platnosti a účinnosti rozhodcovskej doložky a z nej vyplývajúcej právomoci rozhodcovského súdu sťažovateľ nekonkretizoval nesprávne právne posúdenie. Pokiaľ sťažovateľ namietal neurčitosť rozhodcovskej doložky (použitie slova „aj“), najvyšší súd uviedol, že v tomto prípade rozhodcovská doložka pripúšťa rozhodovanie všeobecných súdov, pokiaľ by návrh bol podaný na všeobecný súd skôr ako na rozhodcovský súd. Túto možnosť výberu má vždy žalobca, ktorákoľvek zo zmluvných strán by ním bola. Ponechanie možnosti voľby o právomoci rozhodcovských súdov je pomerne bežná zvyklosť a nespôsobuje neurčitosť rozhodcovskej doložky.

11. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti zopakoval, že nikdy nemal v úmysle zabezpečiť úver formou kauzálneho ručenia a že v zmluve o použití zmenky je iba jediná veta, ktorá túto formu ručenia pripúšťa („*Avalista v zmysle § 303 Obch. zák. vyhlasuje, že v prípade, ak dlžník nezaplatí Zabezpečovanú pohľadávku riadne a včas, zaplatí Zabezpečovanú pohľadávku veriteľovi za dlžníka v súlade s touto zmluvou*“). Keďže nemal v úmysle poskytnúť kauzálne ručenie, sťažovateľ nemohol s bankou ani platne uzatvoriť rozhodcovskú doložku. V zmluve o použití zmenky bola uzatvorená rozhodcovská doložka výhradne vo vzťahu k zmenkovým vzťahom.

12. Ako hlavnú argumentačnú premisu sťažovateľ uviedol: „... *ak obsahom zmluvy nebolo kauzálne ručenie, tak obsahom rozhodcovskej doložky nemohlo byť to, aby sa spory z kauzálneho ručenia prejednávali v rozhodcovskom konaní.*“

13. Podľa názoru sťažovateľa sa najvyšší súd dopustil extrémne nesprávnej aplikácie právnych noriem upravujúcich otázku prípustnosti dovolania. V tejto súvislosti zdôraznil, že sa nikdy nedomáhal prieskumu celej zmluvy o použití zmenky, svoju argumentáciu smeroval výhradne proti rozhodcovskej doložke. V závere sťažovateľ namietal, že z napadnutého uznesenia nie je jasné, na základe akých okolností najvyšší súd dovolanie posúdil, pretože jeho východiská sú v priamom rozpore s tým, čo uviedol sťažovateľ v dovolaní.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté ako procesne neprípustné.

15. Z hľadiska ústavného posúdenia veci je potrebné rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom si vymedzovať prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale ani formalistická a aby bola čo najustálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu

ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

16. Ústavný súd si podľa § 60 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyžiadal spisový materiál a oboznámil sa so samotnou zmluvou o použití zmenky a relevantnými záväzkami v nej obsiahnutými. Zmluva o použití zmenky v čl. I bodoch 1.3 a 1.4 definuje pohľadávku zabezpečenú touto zmluvou (najmä pohľadávku na vrátenie peňažných prostriedkov poskytnutých na základe úverovej zmluvy) a v bode 1.9 obsahuje vyhlásenie sťažovateľa ako avalistu o jeho ručiteľskom záväzku podľa § 303 Obchodného zákonníka. Napokon v čl. V bode 5.8 zmluvy je uvedené, že zmluvné strany sa dohodli na tom, že „... spory, vrátane sporov, ktoré vzniknú v súvislosti s vyhláseniami obsiahnutými v tejto listine môžu byť rozhodnuté aj Stálym rozhodcovským súdom Slovenskej bankovej asociácie...“.

17. Aj keď, ako správne konštatoval najvyšší súd (bod 9), platnosť samotného ručiteľského vyhlásenia a jeho záväznosť voči sťažovateľovi nebola predmetom konania o zrušenie rozhodcovského rozsudku, zo spisovej dokumentácie vyplýva, že všeobecné súdy sa napriek tomu (v súvislosti s posúdením platnosti rozhodcovskej doložky) zaoberali sťažovateľovým tvrdením, že v konkrétnom prípade kauzálne ručenie nevzniklo. Okresný súd vo svojom rozsudku poukázal na splnenie všetkých zákonom vyžadovaných náležitostí pre platné ručiteľské vyhlásenie, a na to, že zákon pre platné ručiteľské vyhlásenie síce vyžaduje písomnú formu, na druhej strane ale nevyklučuje, aby také vyhlásenie bolo urobené na jednej listine spolu s inou zmluvnou dohodou (bod 17 rozsudku okresného súdu). Tieto závery okresného súdu napokon aproboval aj krajský súd (bod 10 rozsudku krajského súdu). Z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľ vo vzťahu k tomuto svojmu tvrdeniu (že obsahom zmluvy nebolo kauzálne ručenie) dôkazné bremeno neunesol, a tak najvyšší súd bol viazaný takto zisteným skutkovým stavom veci (a rovnako ním je viazaný aj ústavný súd). Najvyšší súd rovnako správne uzavrel, že pokiaľ je konštatovaná platnosť rozhodcovskej doložky, iné vyhlásenia v rámci zmluvy o použití zmenky mali byť predmetom už rozhodcovského konania (bod 9).

18. Právnu úpravu zmenkového práva predstavuje zákon č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zmenkách“) a čiastočne Obchodný zákonník. Blankozmenka je špecifickým druhom zmenky, ktorý sa využíva predovšetkým na zabezpečenie pohľadávky vo vzťahu k dlžníkovi. Z povahy blankozmenky vyplýva, že na ňu musí byť naviazaná dohoda o vyplňovacom práve, ktorá však zároveň je aj jej neuralgickým bodom z dôvodu absencie zákonnej úpravy jej podstatných náležitostí. Z tohto pohľadu je teda dohoda o vyplňovacom práve inomínatnou zmluvou, v sťažovateľovom prípade riadiacou sa režimom Obchodného zákonníka.

19. V zásade je možné povedať, že bonitnosť zmenky je možné výrazne zvýšiť tým, že sa zmenková suma zabezpečí zmenkovým ručením. Zmenkové ručenie je explicitne upravené v § 31 a nasl. zákona o zmenkách. Pristúpenie zmenkového ručiteľa do ručiteľského záväzku má svoje opodstatnenie vyplývajúce zo samotnej povahy zabezpečenia, a tým je posilnenie postavenia

veriteľa a posilnenie zabezpečenia zmenkou. V toto smere je zmenkové ručenie špecifické a v značnej miere sa odlišuje od klasického ručenia upraveného v Občianskom zákonníku alebo Obchodnom zákonníku. Základný rozdiel spočíva v skutočnosti, že v prípade zmenkového ručenia je záväzok ručiteľa akcesorický k zmenke ako listine, avšak je nezávislý od záväzku dlžníka.

20. Hoci ústavný súd rozumie sťažovateľovej argumentácii (samostatnosť a abstraktnosť záväzkov zo zmenky, resp. jeho tvrdenia o obsahu zmluvy o použití zmenky a povahe tam obsiahnutého sporného ručiteľského záväzku – teda len na splnenie zmenkových záväzkov), ktorou sťažovateľ napáda výklad ručenia (vykonaný konajúcimi súdmi) vyplývajúceho zo zmluvy o použití zmenky ako „izolovaného“ kauzálneho ručenia, je potrebné poukázať na to, že sťažovateľ v tomto smere v konaní pred všeobecnými súdmi dôkazné bremeno neuniesol (a rovnako tak v predchádzajúcom rozhodcovskom konaní), v konaní pred všeobecnými súdmi sa snažil dosiahnuť „iba“ neplatnosť rozhodcovskej doložky. Sám sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že sa v „základnom konaní a konaní o dovolaní nikdy nedomáhal hmotnoprávneho prieskumu celej Zmluvy...“.

21. Z bodu 5.8 zmluvy o použití zmenky vyplýva dohoda zmluvných strán o tom, že všetky spory, ktoré vzniknú v súvislosti s obsahom zmluvy ako takej, bude môcť riešiť rozhodcovský súd. Z uvedeného znenia rozhodcovskej doložky nevyplýva založenie právomoci rozhodcovského súdu iba pre spory súvisiace zmenkovými vzťahmi, ako to sťažovateľ prezentuje, ale pre všetky spory vyplývajúce z konkrétnej listiny, ktorej súčasťou je aj ručiteľské vyhlásenie podľa § 303 a nasl. Obchodného zákonníka (ako túto otázku uzavreli konajúce súdy).

22. Skutočnosť, že všeobecné súdy prijali jeden z možných výkladov sporného ustanovenia zmluvy o použití zmenky, s ktorým sa sťažovateľ nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. Uvedené platí najmä v situácii, keď sťažovateľ nespochybňuje hmotnoprávny základ ručiteľského vyhlásenia, ale platnosť konkrétnej rozhodcovskej doložky.

23. Sťažovateľ v dovolacom konaní aj v argumentácii prezentovanej v ústavnej sťažnosti ignoruje konštatovanie všeobecných súdov, že rozhodcovská doložka obsiahnutá v zmluve o použití zmenky zakladá právomoc rozhodcovského súdu pre všetky sporné momenty platnej zmluvy o použití zmenky. Nie je možné vylúčiť právomoc rozhodcovského súdu len na základe čiastkového tvrdenia, že nebolo úmyslom sťažovateľa poskytnúť kauzálne ručenie. Týmto tvrdením totiž sťažovateľ nemôže spochybniť rozhodcovskú doložku, ale len vyhlásenie súvisiace s ručením, ktoré však nebolo predmetom žaloby, resp. vo vzťahu ku ktorému neuniesol dôkazné bremeno. Ak sa sťažovateľ domáhal zrušenia rozhodcovského rozsudku pre nedostatok právomoci rozhodcovského súdu na základe uvedeného tvrdenia, okresný súd nemal inú možnosť ako žalobu zamietnuť. Ani v ďalších štádiách konania (odvolanie, dovolanie) sa sťažovateľovi nepodarilo spochybniť právomoc rozhodcovského súdu založenú zmluvou o použití zmenky rozhodovať spory medzi zmluvnými stranami.

24. V dovolacom konaní sťažovateľ namietal nesprávne právne posúdenie a odklon všeobecných súdov od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ak neaplikovali princípy vyplývajúce z § 266 Obchodného zákonníka. Uvedené ustanovenie však vymedzuje pravidlá výkladu prejavu vôle pre vzťahy upravené Obchodným zákonníkom. Sťažovateľ sa priamo domáhal aplikácie § 266 ods. 4 Obchodného zákonníka, podľa ktorého prejav vôle, ktorý obsahuje výraz pripúšťajúci rôzny

výklad, treba pri pochybnostiach vykladať na ťarchu strany, ktorá ako prvá v konaní tento výraz použila. Ide o situáciu, keď jedna zo zmluvných strán vedome začlení do zmluvy dvoj alebo viacvýznamový výraz s úmyslom využiť ho vo svoj prospech. Takéto zákonné ustanovenie má preventívnu funkciu vrátane možnosti uplatniť náhradu škody tou zmluvnou stranou, ktorá je v dobrej viere. Vo veci sťažovateľa však dovolací súd nad rámec posúdenia prípustnosti dovolania vylúčil nejednoznačnosť ustanovenia zmluvy o použití zmenky v časti zakladajúcej právomoc rozhodcovského súdu (bod 16 napadnutého uznesenia).

25. Ústavný súd na základe uvedeného uzatvára, že právne závery najvyššieho súdu v napadnutom uznesení nevykazujú znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010).

26. Najvyšší súd sa neodmietol zaoberať mimoriadnym opravným prostriedkom sťažovateľa, ktorým napadol rozsudok krajského súdu, jeho dovolanie riadne preskúmal, no keďže dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania nezistil, následne sformuloval svoj právny záver o neprípustnosti podaného mimoriadneho opravného prostriedku a rozhodol o ňom spôsobom, ktorý mu Civilný sporový poriadok prostredníctvom § 447 písm. f) vyslovene umožňuje.

27. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (m. m. II. ÚS 465/2017).

28. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2024

Peter Molnár
predseda senátu